

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2To/10/2021
Identifikačné číslo spisu:	9521100229
Dátum vydania rozhodnutia:	11.01.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:9521100229.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obžalovaným K. G. a H. E.É. pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na verejnom zasadnutí konanom 11. januára 2022 v Bratislave o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 15. októbra 2021, sp. zn. 6T/11/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 15. októbra 2021, sp. zn. 6T/11/2021 v spojení s opravným uznesením zo 4. novembra 2021, vo výroku o treste.

Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku

I: obžalovanému K. G., nar. X. X. XXXX v H., bytom H., prechodne bytom H., P. X/XX, t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica

ukladá

Podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 47 ods. 1 Trestného zákona Trestného zákona, trest odňatia slobody na doživotie.

Podľa § 48 ods. 3 písm. a) Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody obžalovaného zaraďuje do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona obžalovanému ukladá trest prepadnutia veci - hneďých polovysokých topánok zn. Willard veľkosti 41.

II: obžalovanému H. E., nar. XX. C. XXXX v H., trvale bytom H., F. XXXXX/XX, t. č. vo väzbe v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby Žilina

ukladá

Podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 8 Trestného zákona Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 25 (dvadsaťpäť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona na výkon trestu odňatia slobody obžalovaného zaraduje do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd rozsudkom z 15. októbra 2021, sp. zn. 6T/11/2021, uznal obžalovaných K. G. a H. E. vinných z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v presne neustálenom dni od 19. januára 2021 do 5. februára 2021 vo večerných hodinách na území mesta H. obvinený K. G. so zámerom zažiť „aké to je zabiť človeka“, oslovil pri semaforoch v blízkosti čerpacej stanice OMV nachádzajúcej sa na ceste č. I/65 D náhodného okoloidúceho E. J., bytom G. XX, okres V. V., pod zámienkou, aby si išli spolu vypiť, a to aj s obvineným H. E. a H. E., ktorí tento večer trávili spolu s obvineným K. G., a za tým účelom vylákal E. J. do vnútorných priestorov CO krytu (bunkru), nachádzajúceho sa na Z. ulici v H., kde spoločne konzumovali alkoholické nápoje, pričom následne obvinený K. G. zobral bokom obvineného H. E., ktorého oboznámil so svojim plánom usmrtiť E. J., s čím obvinený H. E. vyjadril súhlas, následne sa premiestnili do vedľajšej miestnosti CO krytu, kde sa obvinený K. G. opýtal poškodeného, ako sa cíti, keď vie, že to je jeho posledný deň v živote, že tam v tej noci zomrie; načo bol obvineným K. G. poškodený fyzicky napadnutý údermi a kopmi do oblasti tváre a hlavy, pričom k tomuto útoku sa vzápätí pripojil aj obvinený H. E., ktorý rovnako udieral pästami a kopmi poškodeného do tváre a hlavy, následne zobral najskôr obvinený K. G. do svojich rúk drevený hranol o rozmeroch 93 cm x 6 cm x 4 cm, ktorý sa nachádzal v bunkri, a začal vysokou intenzitou udierať vtedy už ležiaceho poškodeného do oblasti tváre, hlavy a hrudníku, pričom k útoku dreveným hranolom sa vzápätí pridal aj obvinený H. E., ktorý vysokou intenzitou pokračoval v úderoch dreveným hranolom smerujúcich do hlavy a hrudníka poškodeného, a po skončení útoku s dreveným hranolom obvinený K. G. veľkou silou stúpol (skočil) poškodenému na krk a na hrudník; pričom po skončení útoku na poškodeného, ktorý trval celkovo približne 30 minút, obvinený K. G. zobral sklenenú črepinu s tým, že sa chce uistiť, že poškodený je mŕtvy, a touto mu chcel zarezať do krku, a následne obvinený H. E. zobral sklenenú črepinu a so slovami, že chce vidieť mozog poškodeného, tomuto zarezal do čela a taktiež nad hornú peru; kde týmto konaním obvinení spôsobili poškodenému mnohopočetné tržné, tržnozmliaždené a rezné poranenia tváre a vlasatej časti hlavy, roztrieštenie celého tvárového skeletu s dislokáciami, blokovú zlomeninu rebier vpravo, zmliaždenie pravých pľúc, zmliaždenie krku, deštrukciu skeletu hrtna, zakrvácanie do dýchacích ciest, zakrvácanie pod mäkké pokrývky mozgu, následkom čoho došlo k mechanickej asfyxii (uduseniu) pri zborení skeletu hrtna, krvácaniu do dýchacích ciest, krvácaniu do steny srdca, a zlyhaniu respirácie, čo bezprostredne viedlo k smrti poškodeného.

Za to im Špecializovaný trestný súd uložil:

- obžalovanému K. G. podľa § 144 ods. 2, § 34 ods. 5 písm. a), § 36 písm. l), § 38 ods. 8 Trestného zákona, s použitím § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4) Trestného zákona per analogiam trest odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Súčasne obžalovanému podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil trest prepadnutia vecí - hnedé polovysoké topánky zn. Willard veľkosti 41. Rovnako mu podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

- obžalovanému H. E. podľa § 144 ods. 2, § 34 ods. 5 písm. a), § 36 písm. l), § 38 ods. 8 Trestného zákona, s použitím § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4) Trestného zákona per analogiam trest odňatia slobody

vo výmere 20 (dvadsať) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 5 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne obžalovanému podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložil ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

Podľa § 83 ods. 1 písm. g) Trestného zákona uložil tiež zhabanie veci - drevený hranol šedej farby rozmerov 93,4 cm x 6 cm x 4 cm.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obžalovaným K. G. a H. E., aby spoločne a nerozdielne nahradili škodu:

poškodenej G. J., nar. XX. E. XXXX v H., trvale bytom S. č. XX, nemajetkovú ujmu v sume 10.383,33 eura (slovom desaťtisíc tristoosemdesiattri eur a tridsaťtri eurocentov);

poškodenému Y. J., nar. XX. G. XXXX v G., trvale bytom G. č. XX nemajetkovú ujmu v sume 10.383,33 eura (slovom desaťtisíc tristoosemdesiattri eur a tridsaťtri eurocentov);

poškodenej H. J., nar. XX. E. XXXX v L., trvale bytom G. č. XX nemajetkovú ujmu v sume v sume 10.383,33 eura (slovom desaťtisíc tristoosemdesiattri eur a tridsaťtri eurocentov);

poškodenému Y. J., nar. XX. G. XXXX v G., trvale bytom G. č. XX majetkovú ujmu v sume 907,40 eura (slovom deväťstosedem eur a štyridsať eurocentov).

Podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázal poškodenú G. J., nar. XX. E. XXXX v H., trvale bytom S. č. XX, so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku - bezprostredne po jeho vyhlásení - podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) odvolanie, ktoré následne písomne odôvodnil. V odôvodnení odvolania uviedol, že vzhľadom na okolnosti, za akých bol skutok spáchaný, ako aj vzhľadom na osobnosti obžalovaných, považuje uložené tresty za príliš mierne. Vo vzťahu k okolnostiam, za ktorých bol skutok spáchaný prokurátor uviedol, že vykonané dokazovanie preukázalo, že obžalovaný K. G. bol v daný deň rozhodnutý zabiť akúkoľvek ľudskú bytosť, pričom jeho jediným motívom bolo zistiť, „aké to je“ zabiť človeka. Dané rozhodnutie urobil, aby tak ventiloval vysokú mieru svojho intrapsychického napätia prostredníctvom agresívnych impulzov smerom navonok. Uvedená motivácia obžalovaného podľa neho preukazuje jeho bezcitnosť a úplne opovrhnutie ľudským životom. Prokurátor poukázal na výpoveď svedka H. E., ktorý vypovedal, že obžalovaný K. G. ho žiadal, aby im z miesta činu urobil fotografiu, čo aj urobil na mobilnom telefóne svojho brata (obžalovaného H. E.), pričom na fotografiách boli obidvaja obžalovaní spolu s mŕtvym telom poškodeného. Pokračoval, že vypovedal aj o incidente v meste 5. februára 2021, kedy obžalovaný K. G. fyzicky napadol jedného mladého muža, ktorému rozťal rukou obočie. Zároveň uviedol, že obžalovaný K. G. sa vyhrážal C.X. F., že ak pôjde vec oznámiť na políciu, tak mu rozkope dvere a zabije jeho malého syna. Z výpovedí svedkov zároveň podľa prokurátora vyplýva, že obžalovaný aj po vykonaní skutku vyhlasoval, že by obdobný čin kedykoľvek zopakoval. Ďalej prokurátor poukázal na výpoveď svedka C. F., ktorý vypovedal, že obžalovaný K. G. cestou k CO krytu, keď im bol ukázať mŕtve telo poškodeného, uvádzal, že má chlad v srdci, a kedykoľvek by svoj čin zopakoval. Ak by tento čin chcel oznámiť na políciu, tak takúto osobu, a mohla by to byť aj jeho mama, zabije a položí k mŕtvole poškodeného. Prokurátor rovnako poukázal aj na výpoveď svedkyne F. P., ktorá uviedla, že obžalovaný K. G. im cestou do CO krytu povedal, že chce do týždňa ešte niekoho zabiť, a kľudne by zabíjal aj pre peniaze. Berúc do úvahy jeho agresívne správanie a opakované fyzické napadnutia neznámych (náhodných) okoloidúcich sa prokurátor domnieval, že jeho verbálne deklarácie, že je pripravený zabiť ďalšieho človeka, neboli vzdialené od reality. Vo vzťahu k obžalovanému H. E. prokurátor uviedol, že tento sa bez zaváhania dohodol a následne pripojil k smrtiacemu útoku na poškodeného, pričom ešte po dokonaní činu chcel rozrezať čelo poškodeného, aby videl jeho mozog. Uvedené podľa prokurátora potvrdzuje jeho zavrhnutiahodnú motiváciu a neúctu k ľudskému životu.

Ďalej prokurátor uviedol, že v prejednávanej veci obžalovaní najskôr zaútočili na poškodeného kopmi do oblasti tváre a hrudníku, následne začali poškodeného brutálne mlátiť dreveným hranolom, čím mu spôsobili devastačné zranenia tváre. Útok obžalovaných bol sprevádzaný použitím viacerých

mechanizmov (úderý kolenom, päťou, kopy nohami, úderý dreveným hranolom), pričom tento sa vyznačoval vysokou intenzitou a gradujúcou mierou brutality a surovosti. Je podľa prokurátora zrejmé, že tento spôsob útoku na poškodeného, kedy bol poškodený v zásade „umlátený na smrť“, bol vedený s takou mierou surovosti, ktorá sa vymyká z rámca bežného u väčšiny trestných činov tohto druhu. V znaleckom posudku z odboru zdravotníctvo, odvetvie súdne lekárstvo, len opis devastačných zranení tváre, vlasatej časti hlavy a ústnej dutiny zaberá štyri strany. Poznamenal, že fotodokumentácia z pitvy poškodeného potvrdzuje mimoriadnu intenzitu a brutalitu, s akou bol vedený smrtiaci útok na poškodeného. Rovnako zo znaleckého posudku podľa prokurátora vyplýva, že samotný útok voči poškodenému trval približne 30 minút (event. aj viac) a bol intenzívny, opakovaný, intenzita násilia bola vysoká s prvkami brutality. Dodal, že väčšina zranení vykazovala známky vitality, teda boli spôsobené za života poškodeného; len niektoré rezné poranenia na čele už boli spôsobené po smrti poškodeného.

Vo vzťahu k osobnej štruktúre obžalovaných prokurátor poukázal na znalecký posudok z odvetvia psychiatria, ktorý konštatoval, že u obžalovaného K. G. nebola znaleckým skúmaním zistená duševná choroba, avšak bola potvrdená porucha osobnosti zmiešaného typu - osobnosť je nezrelá, emočne nestabilná, impulzívna s dissociálnym osobnostným vývojom. V čase spáchania skutku boli u obžalovaného rozpoznávacie a ovládacie schopnosti intaktné. Poznamenal, že znalec psychiater MUDr. A. C., PhD. vo svojom výsluchu na hlavnom pojednávaní síce uviedol, že u obžalovaného je istý intelektový potenciál, avšak obžalovaný „nemá tie morálno-vôľové, viete, vždycky ten intelekt u človeka sa vyvíja, vyvíja sa, ale keď neprebíha súbežne aj morálno-vôľový, emočný vývoj, tak samotný intelekt nestačí k tomu, aby tá výsledná osobnosť bola nejako spoločensky užitočná ... musia tam byť aj iné komponenty osobnosti, čo u pána G. v tomto vekovom štádiu celkom nie je alebo tá perspektíva z tohto hľadiska sa neukazuje“. Ďalej prokurátor poukázal na znalca z odboru psychológia, ktorý u obžalovaného K. G. prišiel k záveru o vysokej miere agresivity, ako základnej črte jeho osobnosti. Táto agresivita je u neho proaktívneho (predátorského) charakteru. S prihliadnutím na neharmonickú kompozíciu osobnostných rysov je u obžalovaného zvýšené riziko sociálne neprijateľného konania; motívom jeho konania bolo dosiahnutie „úľavy“. Vo vzťahu k prognóze resocializácie prišiel znalecký posudok k záveru, že táto je prevažne negatívna, nie však nepravdepodobná, a bude závislá od odbornej intervencie počas výkonu trestu. Na základe vyhodnotenia rizikových faktorov resocializácie znalecký posudok konštatuje, že síce u obžalovaného neboli zistené tak hlboko fixované kriminogénne faktory, ktoré by mohli resocializáciu jednoznačne vylúčiť, avšak táto je málo pravdepodobná. Prognóza resocializácie, uvádzaná v závere znaleckého posudku, pritom nebrala do úvahy predchádzajúce právoplatné odsúdenia obžalovaného K. G. za násilné trestné činy. Prokurátor pokračoval, že znalec psychológ RNDr. Mgr. G. F., PhD. na hlavnom pojednávaní doplnil svoje znalecké závery o konštatovanie, že síce bilancia pozitívnych a negatívnych resocializačných faktorov je u obžalovaného K. G. negatívna, ale nie je jednoznačné, akým smerom sa budú vyvíjať jeho kognitívne a emočné zdroje v budúcnosti. V tejto súvislosti konštatoval, že vzhľadom k mladému veku obžalovaného ide o nezrelú osobnosť a „v prípade, že by mi sem prišiel niekto s týmto nálezom vo veku 50 rokov, tak s tým sa vôbec nemusím trápiť, lebo to rozhodnutie by bolo pre mňa jednoznačné, lebo nenájdem priestor, že v čase, keď ten päťdesiatnik je relatívne zrelý, on je formovaný, a tá pravdepodobnosť tej zmeny, resp. nejakého zvrátenia je mizivá“. Znalec zároveň pri svojom výsluchu na otázku prokurátora uviedol, že v súčasnosti je riziko agresívneho správania obžalovaného „veľmi vysoké“ a dodal, že „tá pravdepodobnosť toho, že by páchal agresívne skutky je, jednoducho to neukontroluje, to je mimo jeho regulačného systému“. Aj vzhľadom na nové dôkazy, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní (predchádzajúce odsúdenia), a napriek tomu, že aj napriek týmto novým dôkazom znalec v zásade zotrval na svojich záveroch však tento znalec u obžalovaného K. G. uviedol: „My sa tu hýbeme na akejsi hranici možnosti resocializácie ... ono to je celé zlé a je to tak zlé, že už takéto vstupy ako je nejaké odsúdenie to robí tak málo horším ...“. Následne znalec vypovedal, že nevie, či je v súčasnosti niekto schopný poskytnúť obžalovanému taký psychoterapeutický proces, ktorý by predstavoval potenciál pre resocializáciu, ale „čo som počul tak nie“. Tieto psychoterapeutické postupy sa pritom v súčasnosti v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody na Slovensku nevykonávajú, a znalec ich pozná len z odbornej literatúry. Prokurátor uviedol, že osobnostnú štruktúru obžalovaného K. G. dokresľuje aj jeho násilné správanie v minulosti, kedy bol doteraz dvakrát súdne trestaný, pričom obidve odsúdenia sa skutkovo týkali agresívneho fyzického napadnutia iných osôb na verejných priestranstvách.

Poznamenal, že v súčasnosti je obžalovaný K. G. trestné stíhaný Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Martine za trestný čin vydierania podľa 189 ods. 1 Trestného zákona; a dodal, že hodnotenie obžalovaného z ÚVV a ÚVTOS Banská Bystrica uvádza, že tento bol počas výkonu väzby raz disciplinárne potrestaný, a to pre fyzický konflikt s iným obvineným.

Vo vzťahu k obžalovanému H. E. prokurátor poukázal na znalecký posudok z odvetvia psychiatria, ktorý konštatuje, že u neho nebola znaleckým skúmaním zistená duševná choroba, avšak bol u neho zistený hyposociálny osobnostný vývoj. V čase spáchania skutku boli o obžalovaného rozpoznávacie a ovládacie schopnosti v plnej miere zachované. Forenzne významné rysy osobnosti, z pohľadu klinickej psychológie, u tohto obžalovaného sú rysy pasívnej-závislej osobnosti a zvýraznená dissociálnosť. Motívom činu u neho bolo dosiahnutie „úľavy“, ako aj snaha o zachovanie väzby k obžalovanému K. G.. Z uvedených osobnostných črt je tak pravdepodobné, že prijatie verzie obžalovaného K. G. o záujem „zažiť“ zabitie niekoho“ mohol prijať bez toho, aby to v ňom vyvolalo adekvátnu emočnú reakciu smerujúcu k odmietnutiu takéhoto konania. Resocializačná prognóza u tohto obžalovaného je mierne pozitívna; avšak znížená vôľová disciplinovanosť vo vzťahu k agresívnym prejavom je však prekážkou jeho komplexnej resocializácie.

Na základe vykonaného dokazovania je prokurátor presvedčený, že u obžalovaného K. G. sú splnené všetky zákonné podmienky pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie v zmysle § 47 ods. 1 Trestného zákona. Prokurátor s právnym záverom súdu, že u obidvoch obžalovaných sú síce splnené prvé dve zákonné podmienky na uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, ale nie je naplnená tretia podmienka pre uloženie tohto trestu (absencia nádeje, že by obžalovaných nebolo možné napraviť trestom odňatia slobody na 25 rokov), súhlasí vo vzťahu k obžalovanému H. E., avšak nesúhlasí, že by uvedená tretia zákonná podmienka nebola naplnená u obžalovaného K. G.. Prokurátor argumentoval, že posúdenie otázky, či nie je nádej, že by páchateľa bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na 25 rokov, patrí do výlučnej právomoci súdu, keďže ide o právnu otázku. Súd spravidla vo svojich právnych úvahách vychádza aj zo znaleckého posudku znalcov z odboru zdravotníctva, odvetvie psychiatria, a z odboru psychológie, odvetvie klinická psychológia dospelých, ktorých úlohou je na podklade určenia osobnostných, symptomatických (kriminogénnych) a spoločenských (sociálnych) faktorov poskytnúť súdu závery pre vyhodnotenie resocializačnej prognózy páchateľa (R 33/2007). Je podľa prokurátora pravdou, že formulácia zákonnej podmienky v § 47 ods. 1 písm. b) Trestného zákona („nie je nádej“) znamená, že nestačí nedostatok istoty, že sa páchateľ napraviť trestom kratšieho trvania, ale naopak, vyžaduje sa rozumná istota (prognóza), vychádzajúca zo súčasných znalostí a skúsenosti o možnosti napraviť páchateľa časovo obmedzeným trestom odňatia slobody (k tomu aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. novembra 2011, sp. zn. 5To/12/2011). Podľa prokurátora súd v odôvodnení napadnutého rozsudku správne konštatoval, že možnosť nápravy obžalovaného nemôže byť hodnotená len s prihliadnutím na závery znaleckého posudku vypracovaného znalcom z odboru psychológie, ale súd musí vziať do úvahy aj ďalšie skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním. Rozhodnutie súdu by teda podľa prokurátora malo byť založené na všestrannom a podrobnom vyhodnotení osobností páchateľa, jeho predchádzajúceho života, príčin a podmienok jeho trestnej činnosti, motívov jeho predchádzajúcej a v tomto konaní posudzovanej trestnej činnosti. Podľa názoru prokurátora dokazovanie vykonané na hlavnom pojednávaní preukázalo, že u obžalovaného K. G. nie je rozumná nádej, že by tohto obžalovaného bolo možné napraviť časovo obmedzeným trestom odňatia slobody. Poznamenal, že predchádzajúca kriminálna kariéra obžalovaného K. G., jeho opakované mimoriadne agresívne správania voči neznámym osobám na verejnosti (náhodným okoloidúcim), spôsobom vykonania prejednávaneho činu, jeho verbalizácia po skutku, že by kedykoľvek podobný skutok zopakoval, podľa prokurátora jednoznačne potvrdzujú potrebu účinnej ochrany spoločnosti pred osobou s tak nebezpečným agresívnym potenciálom. Ako vyplýva aj z vykonaných dôkazov riziko možnej recidívy je u tohto obžalovaného mimoriadne vysoké.

Prokurátor ďalej poukázal na záver znaleckého posudku z odboru psychológie, z ktorého vyplýva, že možnosť resocializácie je u obžalovaného K. G. málo pravdepodobná. Berúc do úvahy mladý vek obžalovaného, ktorý je vo veku 20 rokov (v čase spáchania skutku mal 19 rokov), je zrejmé, že ani trest odňatia slobody na 25 rokov by nezabezpečil - v úrovni rozumovej možnosti - jeho nápravu. Aj po

výkone celej dĺžky trestu v trvaní 25 rokov by sa totiž dostal na slobodu vo veku, kedy by riziko jeho recidívy bolo pomerne značné. Rovnako problematickou podľa prokurátora zostáva vo vzťahu k resocializačnej prognóze aj otázka pracovnej kvalifikácie a profesionálnej orientácie obžalovaného, ako aj neexistencia citovo sytého rodinného a partnerského zázemia. Súd síce vo svojom odôvodnení uviedol tvrdenia (obidvoch) znalcov o možnom znížení jeho agresívnych sklonov na minimum, avšak podľa prokurátora v tomto trochu posunul výpoveď znalca z odboru psychológie, ktorý uviedol, že nemôže „zamietnuť možnosť toho ... že to riziko konania v kontexte skutku, takýmto spôsobom, sa zníži na minimum“. Znalec z odvetvia psychiatria však, práve naopak, na hlavnom pojednávaní vypovedal, že z hľadiska pozitívneho osobnostného vývoja sa perspektíva neukazuje (aj keď v odpovedi na ďalšie otázky uviedol, že priestor pre „nejaký vývoj“ existuje, aj keď nechce o tom špekulovať, keďže obžalovaný nebude dlhodobo konfrontovaný s prirodzeným životným prostredím z dôvodu dlhodobého výkonu väzenského trestu). Prokurátor v tejto súvislosti zopakoval, že znalec z odboru psychológie svoje úvahy o možnom pozitívnom osobnostnom vývoji obžalovaného K. G. odôvodnil takmer výlučne s poukazom na nízky vek obžalovaného, a teda tým, že ide o nezrelú osobnosť vo vývoji. Pri svojom výsluchu na hlavnom pojednávaní uviedol, že v prípade rovnakého forenzného psychologického nálezu u osoby vo veku 50 rokov by už žiadnu reálnu nádej na resocializáciu nevidel. Prokurátor poznamenal, že v súdnej praxi doposiaľ nebol uložený trest odňatia slobody na doživotie tak mladému páchatelovi, a preto ide do istej miery o precedenčný prípad; zároveň je podľa neho pravdou, že osobnostná štruktúra žiadnej osoby vo veku 19 rokov nie je vývojovo ukončená.

Za základnú analytickú chybu uvedenej argumentácie však prokurátor považoval prezumpciu pozitívneho osobnostného vývoja v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody, ako aj právny záver, že pokiaľ nie je ukončený osobnostný vývoj jednotlivca, tak a priori nie je naplnená podmienka na uloženie doživotného trestu odňatia slobody spočívajúca v absencii rozumnej nádeje na resocializáciu [§ 47 ods. 1 písm. b) Trestného zákona]. Inými slovami povedané, osobe vo veku 19-20 rokov nebude možné - z povahy štádia jej osobnostného vývoja - nikdy uložiť trest odňatia slobody na doživotie, pretože jej emočný a kognitívny osobnostný vývoj ešte nie je uzavretý. Poukázal na to, že platný Trestný zákon však umožňuje tento trest uložiť (za splnenia zákonných podmienok) plnoletej osobe od dosiahnutia veku 18 rokov. Základná otázka podľa prokurátora teda znie, kto by mal niesť „riziko“, ako dopadne hraničná možnosť resocializácie. Či spoločnosť, a to potom, ako najneskôr vo veku 43 rokov bude obžalovaný K. G. prepustený z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu, alebo samotný obžalovaný, ktorý by zostal vo výkone trestu aj v prípade, ak by sa naplnila hraničná šanca na resocializáciu a v budúcnosti by sa našiel vo výkone trestu taký psychoterapeutický proces (doteraz na Slovensku v podmienkach výkonu trestu neaplikovaný), ktorý by mal pozitívny účinok na rozvoj jeho kognitívneho a emočného potenciálu. Prokurátor uviedol, že je presvedčený, že takéto „riziko“ by rozhodne nemala niesť spoločnosť, ktorej záujem na bezpečnosti bude s veľkou mierou pravdepodobnosti ohrozený aj po výkone trestu obžalovaného K. G. v trvaní 24 rokov.

Vo vzťahu k aplikácii § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, a teda mimoriadnemu zníženiu trestu pri vyhlásení o vine, prokurátor uviedol, že tento postup je síce per analogiam možný (R 44/2017), avšak v nijakom prípade nemôže byť vnímaný ako obligatórny. Poznamenal, že obžalovaný H. E. sa pritom počas celého prípravného konania priznával k spáchaniu skutku len čiastočne a popieral, že skutok spáchal s vopred uváženou pohnútkou. Svoj názor zmenil až po podaní obžaloby, a pravdepodobne pod vplyvom pomerne jednoznačnej dôkaznej situácie opísanej v odôvodnení obžaloby a z nej vyplývajúcej právnej kvalifikácie skutku. Z uvedeného dôvodu sa prokurátor domnieval, že u tohto obžalovaného by zásadám ukladania trestu (§ 34 Trestného zákona) viac zodpovedal trest v zákonnej sadzbe 25 rokov, a to vzhľadom na mimoriadne brutálny spôsob spáchania činu (tento obžalovaný ešte po smrti poškodeného vzal črepinu a zarezal mu do oblasti čela, aby videl jeho mozog), ako aj mimoriadne zavrhnúť pohnútku spáchania činu.

Z uvedených dôvodov prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 321 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu vo výrokoch o treste obžalovaných K. G. a H. E. a postupom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku rozhodol tak, že obžalovanému K. G. uloží podľa § 144 ods. 2, § 47 ods. 1 Trestného zákona trest

odňatia slobody na doživotie a obžalovanému H. E. podľa § 144 ods. 2, § 34 ods. 5 písm. a), § 36 písm. l), § 38 ods. 8 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 25 (dvadsať päť) rokov.

Písomným podaním z 26. novembra 2021 sa k odvolaniu prokurátora prostredníctvom svojej obhajkyne vyjadril obžalovaný K. G. a poukázal na to, že od prvého výsluchu ako obvinený 7. februára 2021 uvádza, že skutok spáchal a zároveň ho hlboko ľutuje a svoj názor doposiaľ nezmenil. Zároveň z tohto výsluchu vyplýva, že skutkom sa nechválil, len nedokázal uniesť ťarchu svojho svedomia a nedokázal sa sám nahlásiť na políciu, preto svedkov doviedol na miesto činu. Totožné skutočnosti vyplývajú aj z výsluchu z 9. februára 2021, kde obžalovaný zotrval na tom, že sa bál ísť sám udať, nemal na to odvahu a preto, že poznal F. (P., pozn.) a C. (F., pozn.), vedel že ho pôjdu oznámiť oni, čo bol dôvod, že ich do CO krytu doviedol. Po skutku ho prenasledovalo, čo urobil, nedokázal to držať v sebe. Obžalovaný poznamenal, že jeho konanie bolo výsledkom skratu ovplyvneného smrťou jeho najbližšieho priateľa ako aj nepriaznivým osobnými a rodinnými pomermi v akých vyrastal, slabým sociálnym zázemím ako aj pozitívom značného množstva alkoholu. Uviedol, že sám svoje konanie nedokáže pochopiť a ospravedlniť, bolo to spontánne a ovplyvnené značnou konzumáciou alkoholu. Všetky tieto okolnosti v deň spáchania skutku nepriaznivo ovplyvnili jeho psychické rozpoloženie. V tomto ťažkom duševnom rozpoložení mu prišlo ľúto nad nezmyselnou smrťou blízkeho priateľa, ktoré okolnosti nedokázal vnútorne spracovať a preto dostal nezmyselný záchvat hnevu, ktorý doteraz nevie pochopiť ani nijako odôvodniť a tento záchvat hnevu viedol v konečnom dôsledku ku smrti poškodeného. Vo vzťahu k poškodenému uviedol, že ho chcel najprv zbiť, potom už ani to nie lebo sa mu zdal ako dobrý človek a naozaj nevie, čo sa v ňom psychicky zlomilo. Zopakoval, že nedokázal zvládnuť psychickú záťaž, pri konfrontácii s každodennými sociálnymi nárokmi má sklon k pocitom bezmocnosti, požiadavky života nie vždy dokáže zvládnuť, čo však jeho konanie a najmä nezvratné následky tohto konania v nijakom prípade nemôže ospravedlniť. Aj vzhľadom k nízkemu veku je obžalovaný nezrelý, čo podmieňuje zraniteľnosť voči problémom pri zvládaní požiadaviek života a pri existencii medziľudských konfliktov má tendenciu k impulzivite, ktorá sa však v bežnom živote nemusí prejavovať. Vonkajší prejav obžalovaného spočíval v slovách, že „ešte som nikoho nezabil“ aj podľa znalca psychológa bol len nezmyselným prejavom a obalom nevyzretej osobnostnej štruktúry obžalovaného. Navyše sa znalec na hlavnom pojednávaní 15. októbra 2021 jasne na otázku intervenujúceho prokurátora vyjadril, že vnútorne generovanie agresivity klesá so zrelosťou osoby, ktorá sa zvyšuje vekom. Dodal, že podľa znalcov ide u neho o nezrelú osobnosť vo vývoji, ktorú možno správnym prístupom resocializovať.

Ďalej obžalovaný uviedol, že tento skutok ho bude prenasledovať určite do konca života; teraz má strach z toho čo urobil, cíti stres, hnev na seba aj smútok a zahanbenie. Doteraz ho prenasleduje, čo urobil a z tohto dôvodu vo výkone väzby sám iniciatívne oslovil kňaza aj psychológa. Následky svojho konania v súčasnosti intenzívne emočne prežíva. Jeho konanie negatívne ovplyvnilo život viacerých ľudí, to však automatický podľa neho neznamena potrebu uložiť mu trest odňatia slobody na doživotie. Vo výkone trestu odňatia slobody si plánuje dokončiť vzdelanie, požiadať o pridelenie práce a nadobudnúť ďalšie zručnosti, ktoré doposiaľ nadobudnúť, vzhľadom na vek, nestihol. Pokračoval, že trest odňatia slobody na doživotia sa v súčasných podmienkach rovná trestu smrti a z hľadiska obžalovaného, po zvážení všetkých okolností, sa javí ako neprimerane prísny, ba priam drakonický. Poukázal, že zo záverov znaleckého posudku znalcov z odvetvia psychológia a psychiatria vyplýva, že na jeho konanie mal vplyv aj psychologický a sociálny kontext vtedajšej situácie. Zo znaleckého posudku taktiež vyplýva, že u neho neboli zistené tak hlboko fixované kriminogénne faktory, že nemožno predpokladať úspešnejšiu resocializáciu. Dodal, že úspešnú resocializáciu teda nemožno jednoznačne vylúčiť. Znalci teda síce u obžalovaného konštatujú v podstate závažné narušenie osobnosti, jednoznačne však nekonštatovali, že nie je nádej na jeho nápravu. Znalec z odvetvia psychológie vidí potencionálne riziko v správaní obžalovaného v súvislosti so zneužívaním alkoholu a vidí socializačný proces obžalovaného skepticky, ale pripustil obmedzenú alebo zníženú možnosť. Výsledkom znaleckého skúmania je u obžalovaného konštatovanie celkovo prevažne negatívnej resocializačnej prognózy bez toho, aby pri existujúcich, hlavne kognitívnych zdrojoch, bolo možné túto resocializáciu jednoznačne vylúčiť. Hoci podľa znalcov prognóza resocializácie prevažne negatívna, nie je však nepravdepodobná. Dodal, že nádej na jeho nápravu teda existuje.

V ďalšej časti obžalovaný uviedol, že u neho ide z hľadiska osobnostných faktorov a zistenú osobnostnú štruktúru o stav vývojev neukončený a terapeuticky je ovplyvniteľný. Jeho osobnosť aj vzhľadom na nízky vek je ešte v štádiu formovania. Znalec psychiater na hlavnom pojednávaní 15. októbra 2021 vyslovene uviedol, že intelekt sa u človeka vyvíja čo, v jeho prípade, v jeho vekovom štádiu, proces dozrievania ešte nie je ukončený. Na otázku prokurátora znalec psychológ podrobne objasnil a vedecky vysvetlil, že síce bilancia pozitívnych a negatívnych resocializačných faktorov je u obžalovaného negatívna, ale nie je jednoznačné, akým smerom sa budú vyvíjať jeho kognitívne a emočné zdroje v budúcnosti, čím potvrdil záver znalca psychiatra, že vzhľadom k mladému veku ide u obžalovaného o nezrelú osobnosť. Poznamenal, že sám prokurátor v odôvodnení odvolania priznáva, že osobnostná štruktúra žiadnej osoby vo veku 19 rokov nie je vývojovo ukončená. Uviedol, že prejavoval ľútosť počas výsluchov pred orgánmi činnými v trestnom konaní a súdom nad spáchaným skutkom a spôsobeným následkom. Pri znaleckom vyšetrení nemal snahu vypovedať o vine odmietavo, naopak znalec u neho zistil prítomnosť pocitov viny a motivácie ku zmene. Obžalovaný uviedol, že si uvedomuje, že ho čaká vysoký trest odňatia slobody, tento chce riadne a s pokorou prijať, pretože chce trpieť za to čo urobil.

K ďalšiemu v súčasnosti vedenému trestnému stíhaniu uviedol, že platí aj vo vzťahu k nemu zásada uvedená v § 2 ods. 4 Trestného poriadku (prezumpcia neviny). Zároveň obžalovaný vo vyjadrení apeluje aj na to, že pri určovaní druhu trestu a jeho výmery má súd prihliadať u spolupáchateľov aj na to, akou mierou konanie každého z nich prispelo k spáchaniu trestného činu. Tak, ako to vyplýva z výsledkov dokazovania v prípravnom konaní, ako i zo samotnej obžaloby, nebolo podľa neho preukázané, že by nejakým spôsobom použil črepinu na ublíženie poškodenému, naopak, z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že črepinu vo vzťahu k poškodenému použil obžalovaný H. E.. Obžalovaný poukázal na skutočnosť, že vo výkone trestu preukáže polepšenie a trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov po zohľadnení všetkých skutočností a jeho pomerov na jeho nápravu postačuje. Zároveň dal do pozornosti, že štatisticky je od 1. januára 1993, odsúdených na doživotia cca. 57 ľudí, pričom v prevažnej miere išlo o masových, sériových vrahov, či vrahov najmenej dvoch ľudí. Išlo o odsúdených, ktorí páchali organizovanú trestnú činnosť, kyselinárov, vrahov bielych koní, nájomných vrahov, utečencov počas vzbury v Leopoldove alebo odsúdených na základe zásady trikrát a dost'. Účelom trestu je podľa obžalovaného nie len zabezpečenie ochrany spoločnosti, ale aj vytvorenie podmienok na prevýchovu páchatelia. Aj zo znaleckého posudku znalca z odboru psychológie vyplýva, že resocializácia sa dá dosiahnuť pri cielenom odbornom pôsobení. Námietky prokurátora spočívajúce v tom, že v odôvodnení odvolania polemizuje nad možnosťou psychoterapeutického procesu v podmienkach slovenského väzenia, a že on sa s takým procesom nikdy nestretol, považoval obžalovaný za irelevantné, špekulatívne a za subjektívny názor nemajúci oporu v príslušnom spisovom materiáli. Obžalovaný sa stotožnil s názorom súdu, že nebola splnená tretia zákonná podmienka na uloženie trestu odňatia slobody na doživotie, pretože možno podľa neho vzhľadom na vykonané dokazovanie konštatovať, že je nádej, že by ho bolo možné napraviť trestom odňatia slobody do 25 rokov. Zároveň poukázal na vyjadrenie znalca psychológa z 15. októbra 2021, že obžalovaný je aktuálne zjavne nezrelou osobnosťou a zrenie pritom podľa znalca nemožno časovo ohraničiť a závisí vyslovene od podnetov, ktoré osoba dostane.

Z uvedených dôvodov obžalovaný K. G. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie prokurátora, pretože nie je dôvodné.

Písomným podaním zo 6. decembra 2021 sa k odvolaniu prokurátora prostredníctvom svojho obhajcu vyjadril obžalovaný H. E. a uviedol, že vo vzťahu k jeho osobe nie je odvolanie dôvodné. V plnom rozsahu sa stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie s tým, že 20-ročný trest odňatia slobody nepodmienečne, je za ním spáchaný skutok a celkovú participáciu na skutku adekvátny. Súd správne právne vyhodnotil celkový stav posudzovanej veci a znovu len v krátkosti dal odvolaciemu súdu do pozornosti, že od prvého kontaktu s orgánmi činnými v trestnom konaní prejavil vo vzťahu ku jeho konaniu úprimnú ľútosť, a priznal sa v plnom rozsahu. Ďalej obžalovaný uviedol, že nikdy predtým nepáchal trestnú činnosť, dodnes si nevie vysvetliť, prečo takto konal a mal za to, že bol potrestaný v medziach zákona. Poznamenal, že súd pri rozhodovaní prihliadal na jeho „nulovú“ kriminálnu minulosť, na jeho priaznivú resocializačnú prognózu, na udržiavanie kontaktu s rodinou; podľa jeho názoru výmera

trestu odňatia slobody je zrkadlom individuálnej aj generálnej prevencie a bude mať skutočne dosť času premýšľať nad svojim konaním a vyvinie všetku snahu po náprave svojej osoby. Uviedol, že s pokorou sledoval celé súdne konanie, nerobil prietahy v konaní, chcel, aby celý proces čo najskôr skončil a bol spravodlivo odsúdený. Zopakoval, že celé mu to je ľúto, a už nikdy sa nedopustí protiprávneho konania. Obžalovaný H. E. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie prokurátora zamietol, pretože nie je podľa neho dôvodné.

Na verejnom zasadnutí, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) vykonal (na základe jeho žiadosti) v neprítomnosti obžalovaného K. G. na základe jeho žiadosti, prokurátor zotrval na dôvodoch odvolania. Obhajkyňa obžalovaného K. G. navrhla odvolanie prokurátora zamietnuť, rovnako tak obžalovaný H. E. a jeho obhajca navrhli odvolanie prokurátora zamietnuť.

Najvyšší súd doplnil dokazovanie prečítaním aktuálnych správ z príslušných ústavov na výkon väzby k osobám oboch obžalovaných. Obžalovaný K. G. bol Ústavom na výkon väzby a Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica hodnotený tak, že jeho správanie a vystupovanie nebolo v minulosti na požadovanej úrovni, aktuálne sa však správa disciplinovane, príkazy a nariadenia príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stáže plní, čistotu a poriadok na cele a v osobných veciach dodržiava v rámci svojich možností. Nie je zaradený do pracovného procesu nakoľko o túto možnosť nepožiadaval, disciplinárne odmenený vo výkone väzby doposiaľ nebol. Disciplinárne potrestaný bol 3. júna 2021 za porušenie povinností plniť príkazy a pokyny príslušníka zboru a zamestnanca zboru, porušil povinnosť zachovávať zásady slušného správania a vystupovania voči osobám, s ktorými prichádza do styku, za čo mu bolo uložené celodenné umiestnenie do cely disciplinárneho trestu ako trest.

Obžalovaný H. E. bol Ústavom na výkon väzby a Ústavom na výkon trestu odňatia slobody Žilina hodnotený tak, že povinnosti si plní, k obvineným sa správa slušne a k príslušníkom zboru na požadovanej úrovni. Osobnú hygienu ako aj čistotu na cele a v osobných veciach dodržiava, voľný čas trávi počúvaním ústavného rozhlasu, čítaním kníh z ústavnej knižnice, vychádzkami, sledovaním TV a hraním spoločenských hier. Zúčastňuje sa športových súťaží, kvízov a kultúrno-zábavných činností organizovaných v ústave. Pracovne zaradený nebol, rovnako tak disciplinárne odmenený ani potrestaný.

Najvyšší súd ako odvolací súd preskúmal na podklade uvedeného odvolania, ktoré podal prokurátor ako oprávnená osoba riadne a včas, v súlade s § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku, proti ktorému podal prokurátor odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Po takto vykonanom prieskume dospel k záveru, že podané odvolanie prokurátora je v celom rozsahu dôvodné.

Úvodom je potrebné zopakovať, že preskúmanému rozsudku predchádzalo prijatie vyhlásenia obžalovaných o vine, v dôsledku čoho nemožno tento výrok napadnúť odvolaním ani dovolaním (s výnimkou zásadného porušenia práva na obhajobu), tento je právoplatný a odvolací súd je ním viazaný aj pokiaľ ide o posúdenie spôsobu spáchania činu a jeho následkov, ako kritérií určujúcich druh a výmeru trestu.

Pre posúdenie správnosti výroku o treste a primeranosti uloženého trestu najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť nasledovné zákonné ustanovenia:

Podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného zákona pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadne aj na to, že páchatel' trestného činu získal trestným činom majetkový prospech;

ak tomu nebránia majetkové alebo osobné pomery páchatel'a alebo to nebude na ujmu náhrady škody, uloží mu s prihliadnutím na výšku tohto majetkového prospechu popri inom treste aj niektorý trest, ktorým ho postihne na majetku, pokiaľ mu takýto trest za splnenia podmienok podľa odseku 6 neuloží ako samostatný.

Tiež je potrebné pripomenúť, že trest je opatrením štátneho donútenia, ktoré v mene štátu, na základe a v medziach zákona ukladajú v predpísanom konaní na to povolané súdy páchatel'ovi za spáchaný trestný čin. Trest ako právny následok trestného činu môže priamo postihnúť len páchatel'a trestného činu, v čom sa odráža zásada personálnosti trestu. Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon na ochranu spoločnosti, jednak pred páchatel'om trestného činu, voči ktorého sa prejavuje prvok represie (zabráneniu v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu) a jednak aj voči ďalším členom spoločnosti, potencionálnym páchatel'om, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie. Ochrana spoločnosti sa pritom uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia, teda represiou a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trest musí vyjadrovať tiež morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. V treste je obsiahnuté aj spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, a to tak právne, ako aj etické.

Pri úvahách o druhu a výmere trestu je nutné dôsledne aplikovať ustanovenie § 34 ods. 4 Trestného zákona, podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Výmerou trestu sa pritom rozumie nielen určenie trestu v rámci sadzby tam, kde je trest takto kvantifikovaný, ale aj určenie rôznych modalít alebo obsahu trestov, ak je toto určenie vyhradené súdu. Rozpätie zákonom stanovenej trestnej sadzby umožňuje a zároveň ukladá súdu povinnosť individualizovať ukladaný trest. Súd je povinný vo výmere uloženého trestu zohľadniť všetky okolnosti uvedené v ustanovení § 34 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona.

Osobu páchatel'a je pritom potrebné hodnotiť vo všetkých súvislostiach a nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára, či už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Možnosť nápravy páchatel'a konkretizuje jeho osobu vo všetkých zásadných súvislostiach. Primárne ide o stanovenie prognózy budúceho vývoja správania sa páchatel'a na základe objasnenia jeho osobnostných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť pritom vždy v súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje, záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Pri ukladaní trestov je nutné vychádzať zo spojenia a vzájomnej vyváženosti dvoch princípov, a to princípu zákonnosti trestu a princípu individualizácie trestu.

K uvedeným skutočnostiam je potrebné prihliadať pri ukladaní trestov vo všeobecnosti. Podstatou odvolania prokurátora je skutočnosť, že vzhľadom na okolnosti, za akých bol skutok spáchaný, ako aj vzhľadom na osobnosti obžalovaných, považuje uložené tresty za príliš mierne.

Podľa § 47 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody na doživotie môže súd uložiť iba za trestný čin, za ktorý to tento zákon v osobitnej časti dovoľuje, a len za podmienok, že

- a) uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a
- b) nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov.

Žiada sa pripomenúť, že pre uloženie trestu na doživotie - okrem základnej podmienky, že ho možno uložiť len za trestný čin, za ktorý to tento zákon v osobitnej časti dovoľuje - čo v danom prípade je

podmienka splnená, keďže obžalovaní sú uznaní vinnými z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, pretože spoločne poškodeného usmrtili s vopred uváženou pohnútkou a čin spáchali závažnejším spôsobom konania - surovým spôsobom, sú zákonom ustanovené ďalšie dve podmienky, a to:

- že uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti [písm. a)]
- a súčasne nie je nádej, že by páchateľa bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov [písm. b)].

Podmienka uvedená pod písm. a), t. j., že uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti (generálna prevencia) a podmienka uvedená pod písm. b), t. j., že nie je nádej, že by páchateľa bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov (individuálna prevencia) vyjadrujú zásadu, že trest odňatia slobody na doživotie možno uložiť len vtedy, keď účel trestu z hľadiska generálnej a individuálnej prevencie nie je možné zabezpečiť inými miernejšími prostriedkami Trestného zákona.

Z hľadiska generálnej prevencie ide o požiadavku uloženia trestu odňatia slobody na doživotie v záujme účinnej ochrany spoločnosti. Chrániť spoločnosť prostredníctvom uloženia trestu odňatia slobody je potrebné predovšetkým v prípadoch najzávažnejších trestných činov spáchaných určitými páchateľmi s výraznejšími negatívnymi osobnostnými črtami, kde všeobecná horná hranica trestu odňatia slobody by na dosiahnutie týchto cieľov nepostačovala. Naplnenie zákonných znakov skutkových podstat takýchto trestných činov však samo osebe nepostačuje na odôvodnenie záveru, že ide o veľmi vysoký alebo mimoriadne vysoký stupeň závažnosti trestného činu pre spoločnosť. Všeobecne možno uviesť, že o mimoriadne vysoký stupeň závažnosti ide najmä pri trestných činoch, ktorých stupeň závažnosti pre spoločnosť je so zreteľom na obzvlášť zavrhnutiahodný spôsob vykonania činu alebo obzvlášť zavrhnutiahodnú pohnútku, alebo obzvlášť ťažký a ťažko napravitelný následok mimoriadne vysoký. Stupeň závažnosti trestného činu pre spoločnosť je určovaný nielen spôsobom jeho spáchania, pohnútkou a následkom, ale aj ďalšími okolnosťami, najmä významom chráneného záujmu, ktorý bol činom dotknutý, okolnosťami, za ktorých bol čin spáchaný, osobou páchateľa, mierou jeho zavinenia a pod. Kritérium obzvlášť zavrhnutiahodného spôsobu vykonania činu charakterizuje objektívnu stránku trestného činu, a to buď povahu konania samého, alebo okolností, za ktorých k nemu došlo. Konanie páchateľa sa z tohto hľadiska môže vyznačovať mimoriadnou surovosťou, brutálnosťou, zákernosťou, zvrhlosťou, ako aj vražedný útok s extrémne vysokou mierou brutality, ktorá sa vymyká z bežného rámca pri väčšine trestných činov takého druhu, tiež ale napríklad útok vykonaný po určitú dlhšiu dobu a sprevádzaný použitím viacerých mechanizmov, ktorý sa vyznačuje vysokou intenzitou a gradujúcou mierou brutality a surovosti. Za obzvlášť zavrhnutiahodnú pohnútku možno považovať takú pohnútku, ktorá svedčí spravidla o bezcitnosti, zvrhlosti, o bezohľadnom sebecke, o pohrdavom postoji k základným ľudským hodnotám, najmä k ľudskému životu. Pokiaľ ide o obzvlášť ťažký a ťažko napravitelný následok trestného činu, taký následok predstavuje nenapravitelnú alebo len veľmi ťažko napravitelnú poruchu spôsobenú najvýznamnejším záujmom chráneným tými ustanoveniami Trestného zákona, ktoré dovoľujú uloženie trestu odňatia slobody na doživotie. Spomenuté kritériá však samy osebe nestačia. Popri spôsobe vykonania činu, následku a pohnútku činu súd musí hodnotiť aj ostatné okolnosti činu a osobu páchateľa, aby bolo možné dospieť k záveru, že ide o čin mimoriadne závažný pre spoločnosť (ide najmä o kritériá uvedené v § 34 ods. 4 Trestného zákona), ktorý sa preto musí opierať o zhodnotenie všetkých kritérií vo vzájomnej súvislosti.

Pokiaľ ide o podmienku uvedenú v písm. b), teda záver o tom, že nie je nádej, aby páchateľa bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na doživotie, táto je právnu otázkou, ktorej riešenie patrí do výlučnej právomoci súdu, pričom súd vychádza zo znaleckého posudku znalca z odboru zdravotníctva - z odboru psychológie, klinickej psychológie dospelých, ktorého úlohou je na podklade určenia osobnostných, symptomatických (kriminogénnych) a spoločenských (sociálnych) faktorov poskytnúť súdu závery pre vyhodnotenie resocializačnej prognózy páchateľa. Formuláciou podmienky „nie je nádej“ zákon ustanovuje, že nestačí nedostatok istoty, že sa páchateľ napraviť trestom kratšieho trvania,

ale naopak, vyžaduje sa rozumná istota (prognóza), vychádzajúca zo súčasných znalostí o možnosti napraviť páchatel'a trestom odňatia slobody časovo obmedzeným, a to na dobu do dvadsaťpäť rokov (R 33/2007). Pri úvahe o možnosti resocializácie páchatel'a je potrebné brať do úvahy i možnosti liečebných opatrení podmieňujúcich nápravu páchatel'a, uskutočňovaných v rámci výkonu odňatia slobody. Tu sa žiada doplniť, že v prípade, že známe terapeutické postupy nie sú dostatočné, nesmie to znamenať záver, že nebude možné z toho dôvodu uložiť trest doživotia. Štát je povinný umožniť takú starostlivosť, aby umožnil páchatel'ovi možné (ďalšie) zaradenie do spoločnosti.

Riadiac sa dôsledne vyššie uvedenými zákonnými ustanoveniami a úvahami, odvolací súd považuje za nutné zdôrazniť k spôsobu spáchania činu a jeho následku, ako aj k pohnútke obžalovaných nasledovné skutočnosti:

Zo skutočností zistených z výpovedí samotných obžalovaných, ako aj svedkov vyplýva, že obžalovaný K. G. oslovil poškodeného E. J., ktorý bol úplne náhodne okoloidúci človek - bez akejkoľvek väzby, akéhokoľvek vzťahu k obžalovaným, či niektorému z nich - so zámenkou vypiť si alkohol. Podľa výpovede obžalovaného Milana Jesenského, obžalovaný K. G. už predtým spomínal, že by chcel vedieť, aké to je zabiť človeka, pričom bezprostredne potom, ako „zlákali“ poškodeného do bunkru - K. G. začal zavretou päsťou naznačovať, že ho chce zbiť a dokonca H. E. (brat obžalovaného H. E., ktorý bol po celý čas na mieste činu), ukázal prstom po krku, akoby poškodeného chcel podrezať. Samotný obžalovaný K. G. uviedol, že pod vplyvom vlastného rozcítienia zo smrti kamaráta (spred jeden a pol roka) mal chuť niečo zlé spraviť. Priznal, že povedal obžalovanému H. E., či poškodeného nezabijú - H. E. súhlasil („jasné, v poriadku“). Úmysel obžalovaného K. G. bol jednoznačný od samého začiatku, pričom je priam cynické, že obžalovaný K. G. sa - potom, ako spolu istý čas požívali alkohol - opýtal poškodeného, či vie, že ide zomrieť (poškodený nereagoval, podľa G. bol v šoku), podľa H. E. mu K. G. povedal niečo v zmysle, či vie, že je jeho posledný deň a dnes v noci zomrie. Je teda zrejmé, že obžalovaní mali jednoznačný zámer usmrtiť poškodeného a nedali poškodenému na výber.

Nasledoval útok, ktorý nemožno nazvať inak, len ako surový, neľútostný, s jediným cieľom - a to brutálne a nemilostne zlikvidovať nebrániaceho sa človeka. Útok mal gradujúci charakter a jeho následkom poškodený utrpel povrchové a hlboké tupé poranenia viacerých anatomických partií tela, poranenia hlavy, krku, hrudníka, pravej hornej končatiny, poranenia vnútorných orgánov v anatomickej oblasti tváre, skeletu tváre, mozgu, ústnej dutiny, hrudnej steny, pľúc, srdca, závesu čreva v brušnej dutine, pričom poranenia vznikli následkom opakovaného násillia. Útok voči poškodenému bol intenzívny, opakovaný a intenzita násillia bola vysoká s prvkami brutality, pričom poškodený E. J. utrpel celkovo najmenej 35 otvorených tržných, tržnozmliaždených a rezných rán a najmenej 20 ďalších mechanických atakov - smerujúcich desaťkrát na tvár, dvakrát na krk, sedemkrát na hrudník a jedenkrát na brucho - s použitím rezného nástroja, tupohranatého pozdĺžneho predmetu, údermi päsťou, kopancami, pristúpením až doskočením na ležiace telo. Všetky uvedené zranenia boli spôsobené počas života poškodeného, po smrti boli spôsobené niektoré povrchové rezné rany na čele. Podľa znaleckého posudku v prvej fáze po intenzívnom fyzickom útoku na tvárovú oblasť poškodený masívne krvácal z nosovej sliznice a ústnej sliznice z tržných a tržnozmliaždených rán, pričom mal postupne stále viac roztrieštený tvárový skelet. Krv prehltal a zároveň - keďže útok pokračoval - a poškodený sa nachádzal v polohe horeznačky v spojitosti s centrálnym utlmením prehltavacieho a vykašliavacieho reflexu pri ťažkom ovplyvnení alkoholom [keď mu bola zistená koncentrácia alkoholu v krvi v hodnote 2,93 g/kg (‰) a v moči v hodnote 3,47 g/kg (‰)], dochádzalo k aspirácii krvi do dýchacích ciest a duseniu poškodeného, pričom pri kontúzii, teda stlačení hrudníka s blokovým vylomením rebier viazli svalové dýchacie exkurzie hrudnej steny a krvácaním do zadnej steny pravej predsiene srdca mohlo viesť k poruchám srdcového rytmu, následkom toho dochádzalo k nedostatočnému okysličovaniu mozgových buniek, zablokovaniu dýchacích ciest krvou a krv prenikala aj do pľúcnych mechúrikov, čím sa znižoval rozsah dýchacej plochy a už v tejto fáze pravdepodobne došlo k bezvedomiu poškodeného. Násillie prudkej intenzity na krk poškodeného spredu - stúpnutím či doskočením na krk - viedlo k zborneniu celého skeletu hrtana, k zlomenine jazyčky a krvácaniu do svaloviny a sliznice hrtana, k zablokovaniu prístupu vzduchu do pľúc a k definitívnemu uduseniu poškodeného a k jeho smrti.

Z dokazovania vyplýva, že útok na poškodeného vyvrcholil tým, že obžalovaný K. G. mu skočil na krk a na hrudník. Následkom brutálneho útoku oboch obžalovaných poškodenému boli spôsobené zranenia nezlučiteľné so životom, ako to vyplýva z vyššie uvedeného. Obžalovaným to však nestačilo a sklenenou črepinou sa najskôr K. G. hodlal presvedčiť zarezaním do krku, či poškodený je mŕtvý a následne mu H. E. zarezal do čela v úmysle vidieť mozog poškodeného. Obžalovaní nedali poškodenému na výber, nedali mu možnosť „obhájiť“ svoj život, či sa im postaviť. Nie je potrebné zdôrazňovať, že ako motív, tak aj spôsob celého konania je priam „zvrátený“, bezcitný, čo je podporené tiež faktom, že po celom konaní sa obaja obžalovaní - na žiadosť obžalovaného G. - nechali odfotiť s mŕtvym poškodeným.

Na vytvorenie si obrazu o osobnostiach obžalovaných stojí za zmienku aj ich následné správanie sa, keď po niekoľkých dňoch išli bunker „upratať“ - Savom čistili krk a tvár poškodeného, lavičky, kľúčky, mreže, zámky, zárubne, kolieska na ventiloch, zbierali zo zeme sklá, papieriky, špaky, všetko dali do tašky a dohodli sa, že to spália, pričom bunker zadebnili, následne kúpili visiaci zámok a H. E. išiel bunker zamknúť, kľúč mal K. G.. Svoje bezcitné konanie sa teda pokúsili zakryť, bez známky ľútosti nad likvidáciou človeka. Naopak, obžalovaný K. G. cítil potrebu „pochváliť sa“, preto miesto činu išiel ukázať svedkom C. F. a F. P.. Obaja svedkovia vypovedali aj o tom, ako obžalovaný K. G. cestou k bunkru vykrikoval, že je vrah a zavraždil človeka. Keď išli z miesta činu, napadol fyzicky ďalšiu osobu.

Prihliadajúc na uvedené najvyšší súd napokon dospel k záveru, že Špecializovaný trestný súd síce vo vzťahu k obžalovanému H. E. dospel k správne mu záveru, že na jeho nápravu nie je potrebné uložiť mu trest odňatia na doživotie, výmeru trestu však určil nesprávne. Pokiaľ ide o obžalovaného K. G., Špecializovaný trestný súd dospel k nesprávne mu záveru a najvyšší súd je presvedčený, že na nápravu obžalovaného je nutné a nevyhnutné uložiť mu trest na doživotie. Tu možno zdôrazniť, že jediným faktorom, ktorý ovplyvnil prvostupňový súd pri neuložení trestu doživotia obžalovanému K. G. bol ten, že tento je blízky veku mladistvých. Z hľadiska spáchaného skutku a osoby obžalovaného však tento samotný faktor a následná možnosť vývoja a dozrievania osobnosti obžalovaného K. G. nedáva v tomto štádiu nádej na jeho prevýchovu.

Pri vyššie uvedených záveroch vychádzal súd aj zo znaleckých posudkov č. 38/2021 a 51/2021 znalca z odvetvia psychiatrie MUDr. A. C., PhD. a znalca z odvetvia psychológie RNDr. Mgr. G. F., PhD. vo vzťahu k obojmu obžalovaným.

Zistil pritom, že u obžalovaného K. G., nebola zistená duševná choroba, potvrdená však bola porucha osobnosti zmiešaného typu (nezrelá, emočne nestabilná, impulzívna, s disocálnym osobnostným vývojom). Duševnou chorobou netrpí ani H. E., z dlhodobého hľadiska je u neho badateľný hyposociálny osobnostný vývoj, aktuálne je u neho pozorovaná adaptačná depresívna porucha. V čase spáchania skutku ani jeden z obžalovaných netrpel duševnou chorobou. Na konanie obžalovaných mala vplyv štruktúra ich osobností, ako aj psychologický a sociálny kontext vtedajšej situácie. Ovládacie a rozpoznávací schopnosti u oboch obžalovaných boli zachované.

Konanie obžalovaných je podľa znalcov dané motivačným predpolím na úrovni osobnosti, kde išlo o vybitie agresívneho napätia, ktoré bolo nadlimitné vo vzťahu k nízkej kapacite pre zvládanie záťaže. Motívom obžalovaného K. G. - podľa znalcov - bolo dosiahnuť „úľavu“ a u obžalovaného H. E. aj snaha o zachovanie väzby k obžalovanému K. G.. Nešlo o zisťovací motív ani impulzívne konanie v afekte.

Pokiaľ ide o resocializačnú prognózu, k obžalovanému K. G. znalci uviedli, že jeho resocializácia je možná, pokiaľ sa podarí aktivovať počas výkonu trestu existujúce zdroje. Inak je prevažne negatívna. U obžalovaného H. E. bolo konštatované, že jeho resocializácia je s mierne pozitívnou prognózou.

Na hlavnom pojednávaní znalec psychiater MUDr. A. C., PhD. poukázal na to, že u obžalovaného K. G. je istý intelektový potenciál, avšak - ako zdôraznil aj prokurátor - obžalovaný „nemá tie morálno-vôľové ... intelekt u človeka sa vyvíja, vyvíja sa, ale keď neprebíha súbežne aj morálno-vôľový, emočný vývoj, tak samotný intelekt nestačí k tomu, aby tá výsledná osobnosť bola nejako spoločensky užitočná ... musia tam byť aj iné komponenty osobnosti, čo u pána G. v tomto vekovom štádiu celkom nie je alebo

tá perspektíva z tohto hľadiska sa neukazuje“. Znalec psychológ RNDr. Mgr. G. F., PhD. na hlavnom pojednávaní doplnil svoje znalecké závery o konštatovanie, že síce bilancia pozitívnych a negatívnych resocializačných faktorov je u obžalovaného K. G. negatívna, nie je jednoznačné, akým smerom sa budú vyvíjať jeho kognitívne a emočné zdroje v budúcnosti. Vzhľadom k mladému veku obžalovaného ide o nezrelú osobnosť. V prípade, že by sa jednalo o páchatel'a, ktorý by mal takýto nález vo veku 50 rokov, tak by sa tým vôbec nemusel trápiť, lebo to rozhodnutie by bolo pre neho jednoznačné, lebo nenachádza priestor, že v čase, keď päťdesiatnik je relatívne zrelý, je formovaný, a pravdepodobnosť zmeny, resp. nejakého zvrátenia je mizivá. Znalec zároveň pri svojom výsluchu na otázku prokurátora uviedol, že v súčasnosti je riziko agresívneho správania obžalovaného „veľmi vysoké“ a „tá pravdepodobnosť toho, že by páchal agresívne skutky je, jednoducho to neukontroluje, to je mimo jeho regulačného systému.“ Následne znalec vypovedal, že nevie, či je v súčasnosti niekto schopný poskytnúť obžalovanému taký psychoterapeutický proces, ktorý by predstavoval potenciál pre resocializáciu, ale „čo som počul tak nie“. Tieto psychoterapeutické postupy sa pritom v súčasnosti v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody na Slovensku nevykonávajú, a znalec ich pozná len z odbornej literatúry.

Vo vzťahu k obžalovanému H. E. aj na hlavnom pojednávaní znalci zotrvali na záveroch svojho posudku s tým, že resocializačná prognóza u obžalovaného je mierne pozitívna, znížená vôľová disciplinovanosť vo vzťahu k agresívnym prejavom je však prekážkou jeho komplexnej resocializácie.

Odvolací súd, po zhodnotení všetkých faktorov dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne konštatoval, že u oboch obžalovaných sú splnené prvé dve zákonné podmienky na uloženie trestu na doživotie - súčasne však dospel k záveru, že u obžalovaného K. G. nie je nádej, že by ho bolo možné napraviť trestom odňatia slobody do 25 rokov.

Je potrebné dôrazne pripomenúť, že posúdenie otázky, či nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na 25 rokov, patrí do výlučnej právomoci súdu, keďže ide o právnu otázku. Súd spravidla vo svojich právnych úvahách vychádza aj zo znaleckého posudku znalcov z odboru zdravotníctva, odvetvie psychiatria, a z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia dospelých, ktorých úlohou je na podklade určenia osobnostných, symptomatických (kriminogénnych) a spoločenských (sociálnych) faktorov poskytnúť súdu závery pre vyhodnotenie resocializačnej prognózy páchatel'a (R 33/2007).

Pre konštatovanie o existencii zákonnej podmienky uvedenej v § 47 ods. 1 písm. b) Trestného zákona („nie je nádej“) nestačí dospieť k záveru, že nestačí nedostatok istoty, že sa páchatel' napraviť trestom kratšieho trvania, ale naopak, vyžaduje sa rozumná istota (prognóza), vychádzajúca zo súčasných znalostí a skúsenosti o možnosti napraviť páchatel'a časovo obmedzeným trestom odňatia slobody.

S prihliadnutím na všetky skutkové okolnosti, ktoré sú vo veci známe, ako aj vzhľadom na osobu samotného obžalovaného K. G. najvyšší súd musí prisvedčiť odvolaniu prokurátora a záveru, že nie je rozumná nádej, že by tohto obžalovaného bolo možné napraviť časovo obmedzeným trestom odňatia slobody.

Vychádza pritom nielen z vyššie uvedených záverov znalcov, z osobnostnej štruktúry obžalovaného K. G., jeho násilného správania v minulosti (doteraz dvakrát súdne trestaný, pričom obidve odsúdenia sa týkali agresívneho fyzického napadnutia iných osôb na verejných priestranstvách). Pri rešpektovaní zásady prezumpcie neviny, avšak na vytvorenie obrazu o osobe obžalovaného, nie je možné neprihliadať aj na fakt, že obžalovaný K. G. je trestné stíhaný aj pre ďalšiu trestnú činnosť. Navyše obžalovaný sa aj počas výkonu väzby dopustil konania, za ktoré bol 3. júna 2021 disciplinárne potrestaný, a to pre fyzický konflikt s iným obvineným. Nemožno tiež opomenúť jeho opakované mimoriadne agresívne správania voči neznámym osobám na verejnosti (náhodným okoloidúcim), spôsob vykonania samotného činu, jeho verbalizáciu po skutku, že by kedykoľvek podobný skutok zopakoval, možno konštatovať, že obžalovaný K. G. je pre spoločnosť osobou mimoriadne nebezpečnou a je potrebné spoločnosť pred ním chrániť.

Pokiaľ ide o argumenty zohľadňujúce vek obžalovaného K. G., znalci uviedli, že nie je známe, či v súčasnosti je niekto schopný poskytnúť obžalovanému taký psychoterapeutický proces, ktorý by predstavoval potenciál pre resocializáciu. Uvedená skutočnosť však nemôže byť vykladaná v neprospech obžalovaného, avšak spoločnosť nemôže niesť „riziko“ za to, ako dopadne hraničná možnosť resocializácie obžalovaného. Možno však veriť, že mu môže byť zabezpečený taký psychoterapeutický proces, ktorý bude mať pozitívny účinok na rozvoj kognitívneho a emočného potenciálu a obžalovanému bude poskytnutá taká terapia, ktorá pozitívne ovplyvní osobnostnú štruktúru obžalovaného a proces jeho resocializácie.

Pokiaľ ide o obžalovaného H. E., aj keď nebol hlavným iniciátorom samotného skutku, aktívne sa pripojil k jeho spáchaniu a k usmrteniu poškodeného vskutku brutálnym spôsobom prispel svojou mierou. Aktívne sa podieľal aj na „odstraňovaní“ stôp a nie nepodstatnou okolnosťou je fakt, že sám rezal poškodenému črepinou do oblasti čela, aby videl mozog. Obžalovaný H. E. nepodnikol ani len minimálny úkon smerujúci k zabráneniu konania zo strany obžalovaného K. G., naopak - k celému konaniu sa aktívne pripojil. Z uvedených dôvodov považuje najvyšší súd uložený trest za mierny a vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, dôsledne prihliadajúc na účel trestu a zásady ukladania trestov, dospel k záveru, že na nápravu obžalovaného H. E. je potrebné uložiť mu trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov. Vo vzťahu k jeho osobe nie je potrebné na jeho nápravu pôsobiť trestom na doživotie a možno prihliadnuť aj na pozitívne resocializačné faktory, ktoré vyhodnotil súd prvého stupňa, teda možno konštatovať, že u tohto obžalovaného je nádej, teda rozumná istota (prognóza), že obžalovaného možno napraviť aj iným trestom, ako je trest na doživotie.

Najvyššiemu súdu sa žiada ešte doplniť krátku úvahu. Vo vzťahu k uloženému trestu na doživotie zostáva naďalej obžalovanému „právo na nádej“, čo zahŕňa skutočnosť, že nádej je dôležitým a konštitutívnym aspektom ľudskej osoby. Tí, ktorí sa dopúšťajú tých najohavnejších a najzávažnejších činov a ktorí spôsobujú druhým nevýslovné utrpenie, si napriek tomu zachovávajú svoju základnú ľudskosť a nosia v sebe schopnosť zmeniť sa. Hoci sú ich tresty odňatia slobody dlhé a zaslúžené, zachovávajú si právo veriť, že jedného dňa možno odčinia krivdy, ktoré spáchali. Nemali by byť úplne zbavení takejto nádeje. Odoprieť im nádej by znamenalo poprieť základný aspekt ich ľudskosti a bolo by to ponížujúce. Preto aj obžalovaní majú v budúcnosti „nádej“ v podobe možného podmieneného prepustenia v prípade, že preukážu spoločnosti, že majú v sebe schopnosť zmeniť sa.

Je nepochybné, že obaja obžalovaní sa priznali ku skutku a svoje konanie oľutovali. Súd prvého stupňa aplikoval ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, avšak na použitie uvedeného zákonného ustanovenia neboli splnené podmienky. Pri úvahách o možnosti mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, sa odvolací súd stotožnil s názorom odvolateľa - prokurátora, že síce uvedený postup je per analogiam možný, avšak nemôže byť vnímaný ako obligatórny.

Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatelia má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatelia neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatelovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona súd môže znížiť trest pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom aj vtedy, ak odsudzuje páchatelia, ak odsudzuje páchatelia v konaní o uznaní viny a prijatí trestu.

Podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona v konaní o dohode o uznaní viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby a v prípade trestných činov uvedených v odseku 3 písm. a) trest odňatia slobody nie kratší ako dvadsať rokov.

Najvyšší súd si je vedomý toho, že v súlade so stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky publikovaným pod č. 44/2017, ak možno páchatel'ovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4) Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého trestu, možno (teda nie obligatórne) naposledy označené ustanovenie per analogiam a pri použití argumentu a minori ad maior (od menšieho k väčšiemu) použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku (po prijatí takého vyhlásenia súdom), keďže páchatel' (procesne ako obžalovaný) neodvolateľne prijal všetky právne účinky uznania viny (dokonca) bez toho, aby bolo akýmkoľvek spôsobom predznamenané rozhodnutie súdu o druhu a výške uloženého trestu. Dôvodom použitia analógie je podmienenosť mimoriadneho zníženia trestu oboma procesnými úpravami na rovnakom princípe, ktorý umožňuje obvinenému (obžalovanému) vzdať sa dokazovania na hlavnom pojednávaní. Kým v prípade dohody o vine a treste môže takto obvinený získať mimoriadne znížený trest už na základe samotnej dohody, ktorú v opačnom prípade nemusí uzavrieť (v prípade neschválenia dohody súdom sa obvinený vracia do štandardného režimu dokazovania viny v súdnom konaní), v prípade vyhlásenia o vine a jeho prijatia súdom nastanú účinky v zmysle § 257 ods. 5 a ods. 8 Trestného poriadku. To znamená neodvolateľnosť vyhlásenia, nevykonanie dokazovania v rozsahu uznannej viny a obmedzenie opravného prostriedku v tomto rozsahu na dovolanie pre závažné porušenie práva na obhajobu, čo bude prichádzať do úvahy len výnimočne (navyše, keďže tu ide o príslušnú časť rozhodnutia súdu prvého stupňa, dovolanie môže podať len minister spravodlivosti - k tomu pozri R 12/2017). Je potom namieste, aby súd po prijatí vyhlásenia obžalovaného o vine (rovnako právne rovnocenného vyhlásenia o nepopretí spáchania činu) mal možnosť (nie povinnosť) pristúpiť na báze analógie k mimoriadnemu zníženiu trestu za rovnakých podmienok, ako pri schválení dohody o vine a treste. Dokonca, keďže ide o uznanie viny bez garancie alebo predpokladu určitého (pre obžalovaného priaznivého) rozhodnutia o treste, možnosť mimoriadne znížiť trest je tu ešte dôvodnejšia (preto sa tretia právna veta zmiňuje o medzere v zákone). Ide o procesnú logiku vzdania sa práva na (kompletné) súdne konanie, v rámci ktorej je vhodné a vecne správne umožniť mimoriadne zmiernenie trestu.

V danom prípade obaja obžalovaní vyhlásili, že sú vinní a súd ich vyhlásenie prijal. Ako je však zdôraznené, automaticky nemôže nastúpiť benefit vo forme mimoriadneho zníženia trestu za podmienok, ako pri schválení dohody o vine a treste. Nadalej ide o fakultatívnu možnosť, nie obligatórnu povinnosť súdu, použiť zmierňovacie ustanovenie a mimoriadne znížiť trest. V konkrétnom prípade samotné priznanie obžalovaných neznamenalo takú „výraznú pomoc“, napr. pri objasnení trestnej činnosti, keďže samotná dôkazná situácia bola od začiatku - možno povedať - pomerne jednoznačná. Ich výpovede a priznania napomohli k objasneniu tejto trestnej veci, no nezohrali takú mimoriadnu úlohu, že bez ich priznaní by bolo výrazným spôsobom sťažené dokazovanie. Svedkovia C. F., F. P., H. E. poskytli také jednoznačné svedectvá, ktoré by obžalovaní ťažko spochybňovali. Okrem toho odvolací súd pri možnej aplikácii tohto ustanovenia (§ 39 Trestného zákona) zobral do úvahy aj okolnosti skutku, spôsob spáchania trestného činu, ako aj posúdenie osobností obžalovaných a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre mimoriadne zníženie trestu.

Tu sa žiada doplniť, že obligatónymi kritériami pri individualizácii trestu je tiež posudzovanie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. V tejto súvislosti treba uviesť, že pre rozhodnutie o uložení alebo neuložení trestu odňatia slobody nemožno opomenúť ani poľahčujúce okolnosti, ktoré znižujú závažnosť spáchaného trestného činu pre spoločnosť a v konkrétnom prípade môžu dokonca viesť k rozhodnutiu súdu o neuložení doživotného trestu. Špecializovaný trestný súd priznal obom obžalovaným poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona, teda že sa k trestnej činnosti priznali a trestná čin úprimne oľutovali. Najvyšší súd obžalovaným poľahčujúcu okolnosť nepriznal, aj keď sa obaja priznali k trestnej činnosti a túto oľutovali, jej priznanie by nemalo vplyv na výmeru trestu u obžalovaných, keďže zníženie hornej hranice alebo zvýšenie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa nepoužije v prípadoch, keď v osobitnej časti zákona je ustanovený trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov alebo doživotie (§ 38 ods. 8 Trestného zákona). Uvedenie poľahčujúcej okolnosti by teda bolo čisto formálne, bez vplyvu na uložené tresty.

Zaradenie oboch obžalovaných na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia vyplýva z ustanovenia § 48 ods. 3 písm. a) a písm. b) Trestného

zákona. V tomto smere aj Špecializovaný trestný súd rozhodol vo vzťahu k obžalovanému K. G. správne. Avšak prihliadajúc na § 48 ods. 4 Trestného zákona nebolo možné ani u obžalovaného H. E. použiť iné zákonné ustanovenie a zaradiť ho do iného, ako najprísnejšieho stupňa stráženia.

Pokiaľ ide o trest prepadnutia veci, ktorý bol uložený obžalovanému K. G., tento je správny a zákonný, rovnako tak aj výroky o zhabaní veci a ochranného dohľadu (v konečnom dôsledku voči týmto výrokom odvolanie nesmerovalo).

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd, na základe odvolania prokurátora, sprísnil tresty odňatia slobody u oboch obžalovaných a sám rozhodol tak, ako vyplýva z výrokovej časti tohto uznesenia.

Rozsudok prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.